

ПРОФЕСІЙНИЙ ЖУРНАЛ З ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

липень 2021

bioland

klar | kritisch | konstruktiv

Bioland

Жнивами робота не завершується

Чистота складського приміщення – обов'язкова річ

Авторка:

Айлін Ніколай

ПРО ЩО ЙДЕТЬСЯ:

Брудне й вологе збіжжя завдає зайвого клопоту й зумовлює чималі витрати. Тому не варто шкодувати інвестицій у попереднє очищення зерна.

Велике розмаїття культур є типовою ознакою органічних фермерських господарств. Проте воно пов'язане й з неабиякими викликами для операторів зерносховищ. «В нашому регіоні переважають невеликі органічні господарства, які вирощують багато культур на невеликих площах. Тому доводиться мати справу з малими партіями поставок, з якими нам непросто працювати», – каже Даніель Метцґер. В рамках договору підряду з об'єднанням виробників Rebio, що є членом асоціації Bioland, він працює менеджером зерносховища у Бад-Дюргаймі на річці Баар, розташованому на краю Шварцвальду. Цього року Даніель приймає вже 19-й врожай і в четвертий раз надає послуги виключно із зберігання зерна. Спочатку його об'єкт був звичайним складом для зберігання традиційних товарів, а віднедавна став сховищем для зберігання органічної продукції, що працює за договором підряду й має одинадцять силосів для зберігання та елеватор для використання на відкритому повітрі загальною потужністю 1 200 тонн зерна.

«Відтоді, як ми перейшли на зберігання органічної продукції, зріс обсяг роботи із забезпечення належної чистоти», стверджує заготівельник. Попри попереднє очищення і просіювання, Метцґеру не завжди вдається добитися тієї якості, яку хотів би отримати від нього замовник і яка потрібна й йому самому для наступного продажу товару. Тому часто доводиться здійснювати процес додаткового очищення з іншим режимом роботи сит.

Додатковий обсяг роботи збільшує й затрати, які Rebio змушене перекладати на фермерів. Ці додаткові витрати значно зменшують прибутки виробників. Даніель Метцґер радить невеликим господарствам інвестувати в міні-установку для попереднього очищення зерна. Таку установку можна розмістити на будь-якому причепі й забезпечити очищення зерна від полови.

Вартість установки для попереднього очищення зерна при продуктивності 20 тон на годину становить близько 4 тисяч євро. Вона дає можливість уникнути необхідності наступного очищення зерна у сховищі.

Найбільшим викликом для Даніеля Метцґера є очищення змішаних культур. Перед очищенням йому доводиться відокремлювати одну культуру від іншої. Однак змішані культури мають і неабиякі переваги. «Вони вимагають додаткових зусиль при зберіганні, але їхні посіви більш стійкі й сприяють оздоровленню ґрунту. Це в остаточному

підсумку приносить більшу додану вартість фермеру», вважає він.

**Регулярний контроль
зерносховища –
неодмінна передумова
гарантії належної якості**

Метцґер та його працівники впродовж кількох годин ретельно обробляють пилососами всі елеваторні силоси, прочищають конвеєрні стрічки та прибирають пил зі стін. Але ці зусилля приносять свої плоди: «Поки що у мене не було жодного випадку зараження шкідниками на складі. Чистота – ключ до надійного захисту від шкідників», така його порада кожному фермеру. Він також завжди залишає одну камеру для зберігання порожньою на випадок надзвичайних ситуацій. Якщо раптом все ж трапиться зараження або самозігрівання партії зерна, він зможе розмістити відповідну партію за межами сховища. Переміщення партії зерна саме по собі сприяє збереженню його у здоровому стані.

Метцгер радить фермерам, що тримають худобу, тимчасово зберігати фуражне зерно впродовж деякого часу поза межами зерносховища. За цей час можна належним чином очистити сховище для зберігання врожаю зерна й водночас забезпечити тваринам доступ до корму.

Очищення може стати фінансовою пасткою

Торстен Нойбауер вважає, що «неналежне очищення може стати для фермера фінансовою пасткою. Однак, якщо щось пішло не так, і продукція виявилася надто забрудненою або зараженою шкідниками, фермер повинен відкрито і негайно повідомити про це», вважає виконавчий директор об'єднання хліборобів федеральних земель Гессен, Райнланд-Пфальц та Саарланд. Тоді торговий партнер знайде швидке рішення, яке майже не спричинить додаткових витрат. У системі об'єднання виробників із солідарною відповідальністю вартість переробки повністю покривається фермерами. «Якщо фермер на відміну від своїх колег не гарантує товарної якості зерна, яка відповідала б вимогам ринку і споживача, він не може розраховувати на таку ж ціну за нього, як і його колеги», наголошує Нойбауер. Витрати на транспортування до очисної й сушильної установки вже сягають близько 15 євро за тонну, а витрати на очищення - від 15 до 35 євро за тонну. Якщо виникає необхідність у додатковому сушінні, витрати зростають ще більше.

Зараження шкідниками дорого обходиться

У разі зараження шкідниками фермеру доводиться враховувати не лише додаткові витрати на очищення, сушіння і транспортування, а й витрати на переведення збіжжя з продовольчої групи у категорію фуражного зерна. «Ми змушені йти на цінові поступки перед нашими клієнтами з кормової галузі, бо заражений шкідниками корм має нижчу поживну цінність», вважає Нойбауер. У найгіршому випадку заражене зерно можна використовувати лише в біогазовій установці.

«Серйозною проблемою є ситуація, коли фермер не помічає зараження шкідниками або не повідомляє про нього. Тоді товар відвантажується, а пошкодження помічають лише на заводі. В таких випадках доводиться діяти швидко і везти товар в інше місце. Звичайно, ми чудово розуміємо, що борошномельний завод після цього більше не прийматиме зерно», розповідає Торстен Нойбауер. Це обходиться фермеру приблизно в 3500 євро за вантажівку. Витрати зумовлюються нижчою ціною продажу, подвійною платою за транспортування і простоем заводу. «Одного разу у нас трапилося кілька таких випадків за один рік і ми розповіли про них нашим фермерам на загальних зборах, а також представили відповідні розрахунки», згадує Торстен Нойбауер. Того року він та його співробітники побували на багатьох фермерських господарствах, щоб ближче познайомитися з умовами зберігання на місцях.

Відтоді такі прецеденти траплялися дуже рідко, а в 2020 році не було зафіксовано жодного випадку.

Зерновий довгоносик - один із найбільш поширених шкідників зерносховищ. Він відкладає свої яйця всередині зерна, а потім його личинки пробираються зсередини.

Експерт із зберігання

Автор:

Матіас Шьоллер

Створення достатніх потужностей для зберігання

Три запитання до експерта із зберігання с/г продукції

Матіас Шьоллер – виконавчий директор консалтингової компанії з органічного господарювання в Берліні. Компанія розробляє програми захисту продовольчих запасів для харчової й переробної промисловості.

Основна увага часто приділяється боротьбі зі шкідниками з використанням корисних мікроорганізмів.

Bioland: Якими засобами може скористатися органічний фермер для боротьби із шкідниками продовольчих запасів?

М.Ш.: Засоби боротьби із шкідниками продовольчих запасів можна поділити на три групи: біологічні, хімічні й фізичні. Для органічних фермерів важливими є переважно безвідходні методи. Хорошим прикладом фізичного методу є термічна (теплова) обробка складського приміщення для боротьби проти зараження шкідниками. Цей метод часто використовується в борошномельному виробництві, бо тепло може проникати в будь-яку щілину чи випуклу поверхню. Мобільні обігрівачі в поєднанні з вентилятором можна поставити навіть у порожньому складі. До того ж це й економічний та ефективний метод.

Шкідників можна знищувати й за допомогою холоду. Використання холоду доцільне передусім при невеликих обсягах зберігання. Наприклад, можна покласти в морозильну камеру мішок чи пакет, сильно заражений шкідниками. Це те, що можна зробити швидко й негайно.

Найважливішим фізичним способом є очищення: Таким чином можна позбавитися від усіх шкідників продовольчих запасів за винятком тих, що перебува-

ють на стадії розвитку всередині зерна. Це стосується в першу чергу злакових листокруток, смугастих листокруток або зернової молі.

Bioland: Які біологічні й хімічні методи можна рекомендувати?

М.Ш.: Обробка діатомовою землею або кізельгуром – це зона перетину між фізичним та хімічним методом. Хоча по суті справи це хімічний метод, який відноситься до інсектицидів контактної дії. Проте з урахуванням всихання панцирного покриву шкідника він має й

фізичну дію. Ефективність діатомової землі становить від 85 до 95 відсотків, а тому цей засіб можна порівняти з суто хімічним контактним інсектицидом. Натуральні піретруми проти молі є хімічними препаратами, використання яких дозволено Настановами з органічного сільського господарства асоціації Bioland. Вони знищують передовсім дорослих комах і можуть застосовуватися не лише у порожніх, а й заповнених сховищах.

Боротьба зі шкідниками за допомогою корисних комах є надійним заходом біологічного контролю в органічному землеробстві. Для успіху важливо знати, про який саме вид шкідника йдеться. Це пов'язано з тим, що корисні комахи, які використовуються для захисту продовольчих запасів, спеціалізуються на одному з таких видів і можуть використовуватися лише проти нього.

Bioland: Як можна завадити зараженню шкідниками?

М.Ш.: Застосування корисних комах має одночасно й профілактичний ефект.

Оптимального результату можна добитися тоді, коли популяція шкідників ще не така велика. Тому корисні комахи повинні бути у сховищі ще восени або навесні, а не коли зараженість вже сягнула високого рівня. Якщо партія, що поступає на зберігання, вже уражена, важливо мати достатньо велику площу для зберігання. Тоді заражену поставку можна відділити від решти запасів. Проте в багатьох фермерів немає такої «подушки безпеки».

В такому разі можна скористатися морським контейнером-платформою, в який можна перезавантажити уражену партію товару.

Цей матеріал перекладено українською мовою проектом "Німецько-українська співпраця у галузі органічного сільського господарства."

©Всі права захищені

Повне чи часткове відтворення чи передача цієї публікації в будь-якій формі чи будь-якими засобами, в тому числі електронними, механічними, шляхом фотокоплювання чи запису чи у будь-який інший спосіб можливе лише за попередньої згоди авторів або видавця.